

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 110 K.
Félévre 60 K. Negyedévre 30 K.
Egyes szám ára — — — 3 korona.

Budapest, 1921.

II. évfolyam 34. szám.

Vasárnap, augusztus 21.

Különbéke

(s.) Amerika örvendetes értesítést küldött Magyarországnak. Nem írja alá a trianoni békét, hanem különbékét köt velünk. A különbékét nem Csonkamagyarországgal, hanem Magyarországgal akarja megkötni. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy Amerika nem vállal közösséget az antanttal, nem beszél területmegcsonkításról, hanem a régi Magyarországot ismeri s azzal köt békét.

A magyar nemzetgyűlés ünnepélyes üdvözlés közben fogadta el Amerika különbékéjét s ünnepelte Harding elnököt. Végre egy örömsugár, mely a csapásoktól sujtott magyar nemzetet éri annyi romboló vihar után!

Különbéke! Milyen különösen hangzik ez a szó. A háború zivatarai közt sokszor hallottuk ezt a szót. Mikor dicsőségesen harcoló honvédeink győzelmesen haladtak előre, az oroszok, majd az oláhok tőlünk kértek különbékét. Egyszer — 1914-ben — szó volt róla, hogy a megriadt Franciaország is különbékét kér. De fordult a sors kereke. Hiába volt minden győzelem, hiába minden véráldozat, hiába annyi százezer hősi halál, bár seregeink az utolsó napokig győztesen álltak ellenséges területeken és hadainkat nem is verték meg, az ellenséges pénzen szervezett rothasztó agitáció, hol egyik, hol másik központi szövetséges különbékéajánlatáról vitt hírt az antantnak. Biztatták az antantot,

A balatonarácsi Erzsébet-szeretetház, amelyben hadiárványokat gondoznak.

hogy csak tartson ki. Már rég béke lett volna, de az árulók nem engedték az egyezségeket létrejönni. Hátbatámadták derék katonáinkat s elvesztettünk — mindent...

Azóta a nyomorúság, a szenvedés, a borzalmak sorozata zuhant reánk. Wilson azt ígérte, hogy ha lerakjuk a fegyvert, igazságos és egyezségeket kötnek velünk. Hittünk neki, de rettenetesen csalódtunk. Mikor kiadtuk kezünkben a fegyvert, letépertek, kifosztották és megcsónkították... A világ legerőszakosabb békeszerződését diktálták ránk. S mindezt Wilson amerikai elnök nevében...

Most Amerika jóvá akarja tenni volt elnökének bűnét. Az amerikai polgárság megbuktatta Wilsont, s ezzel ítélte el először a párisi békeerőszakot. Harding,

weinnel és Baltbazzárral. Beszélt is velük s megegyeztek mindenre nézve s elsősorban arra nézve, hogy a román király lesz király Magyarországon is. Eszerint belementek a nevezett magyar politikusok abba, hogy a megmaradt magyar terület is az oláh király hatalma alá kerüljön. Annyira mentek, hogy — Mihályi szavai szerint — már megvolt a kormánylista is. Kristóffy lett volna a miniszterelnök, Lovászy a külügyminiszter, Giesswein a kultuszminiszter, Garami a kereskedelmi és Vázsonyi az igazságügyminiszter. Minden jól ment, csak egy volt a baj — mondja Mihályi — hogy t. i. hamar véget ért az oláh megszállás. Ha még négy hétig tart az oláh megszállás, Kristóffyyék kerültek volna hatalomra s oláh királyt kapott volna Magyarország. Eddig tart az oláh miniszter vallomása. Ebből mindenki levonhatja a tanulságot a Lovászy-Vázsonyi lár-saságról.

A baracskai vitézi szék.

1. Balázs főszolgabíró.
2. Havranek alispán.
3. Magasházy őrnagy, a kormányzó szárnysegéde.
4. Károlyi gróf, főispán.
5. Vitéz Rigó József tiszthelyettes.
6. Mészáros Tivadar ny. r. tan.
7. Konkoly tábornok. — (Tabajdy felvétel.)

az új elnök, még tovább megy. Nem írja alá a párisi békét. Tüntetően különbéket köt velünk. Az új Amerika mossa kezét, mikor a wilsoni Amerika művét látja... Ez a kezdet, mely annál jelentősebb, mert Amerika az antant legnagyobb erőssége volt.

Amerika győzött le bennünket. Ha Amerika nincs az antanttal, az antant nem győz. S Amerika már nincs az antanttal...

Virradni kezd...

Budapest, 1921. augusztus 20.

MEGSZÓLALT A KORONATANÚ. Akiék még mindig kételkednek, hogy Lovászyék és a «liberális blokk» a megszálló hatalmak kezére akarták-e játszani az országot, azoknak figyelmébe ajánljuk Mihályi Tivadar oláh miniszter nyilatkozatát, melyet egyik bécsi zsidó újságíró előlt tett. Mihályi elmondja, hogy ő volt megbízva, hogy tárgyaljon Lovászy Mártonnal, Vázsonyi Vilmostal, Kristóffyyal, Giess-

mívesmunkásokat, akik beigazoltan saját bibájukon kívül nem jutottak aratási munkához, fölveszik a batósági ellátandók közé. Még okosabb, ha iparkodik keresetről is gondoskodni részükre, hogy legyen munkájuk. A munka és kenyér biztosítja az ország és társadalom békéjét, de javítja a valutát is. A törvényhozás pedig könyörtelenül törje le a kapzsi uszorasokat és kartelleket.

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

Az az antant-bizottság, amely a felszabaduló területek kiürítését és megszállását fogja ellenőrizni, már megkezdte működését és 23-án veszi át Baranyát. A magyar kormány Patacsi Dénes, Meskó Zoltán, Koszó István, Szabó József (budapesti) és Szilárd Béla nemzet-

gyűlési képviselőket nevezte ki *Kiszely Gyula dr.*, a felszabaduló területek fő kormánybiztosa mellé miniszteri biztosokként, hogy az ottani lakosság körében magyar nemzeti és keresztény propagandát fejtsenek ki.

Az egész felszabaduló terület körülbelül hétszáz-ezer katasztrális hold háromszázhuszezer lélekkel.

A magyar kormányt az amerikai Egyesült-Államok kormánya jegyzékben értesítette, hogy *bajlandó a magyar kormánnyal különbékéről tárgyalni, ha a magyar kormány az amerikai állampolgárokkal szemben vállalt kötelezettségeinek eleget tesz.* *Bánffy Miklós* gróf külügyminiszter a nemzetgyűlés csütörtöki ülésén nyújtotta be erről jelentését és kérte a felhatalmazást a tárgyalások megkezdésére. A nemzetgyűlés pénteken megadta a felhatalmazást s *lelkesen tüntetett az Egyesült-Államok elnöke mellett.*

A kormányzópártok kedden közös értekezleten tárgyalták a vagyonszállás javaslatát. Az értekezletet szerdán folytatták, amikor a javaslatot több módosítással elfogadták. Ugyanekkor döntött a kiszegda- és földművespárt az elnökség kérdésében is. A párt erre a méltóságra *Bottlik Józsefet* jelölte, aki azonban arra való hivatkozással, hogy nem bírja az egész nemzetgyűlés osztatlan bizalmát, nem vállalta az elnökséget. *Nagyatádi Szabó István* földművelésügyi miniszter meleg szavakban emlékezett meg *Bottlik József* elnöki működéséről s sajnálatát fejezte ki, hogy a jelölés elől kitért. A párt ezután *Gaál Gasztont* jelölte a Ház elnökévé, aki a jelölést elfogadta. *Bottlik Józsefet* — hír szerint — belügyi államtitkárrá fogják ki-nevezni.

Nemzetgyűlés.

Augusztus 9. A mentelmi bizottság jelentésével szemben *Huszár Károly* indítványozta, hogy a kormány záros határidőn belül köteleztessék a *Rakovszky István*-féle mentelmi jogsérelem ügyében tett megtorló intézkedésekről szóló jelentésre, de *Prónay Pál* alezredest ne kötelezzék nyilvános bocsánatkérésre. *Csukás Endre* megokolta kisebbségi javaslatát, mely nem köti a jelentést záros határidőhöz. A névszerinti szavazásnál tévedések merültek fel, amiért az *Andrássy-párt* és az ellenzék nagy vihart keltve, a szavazásnak másnapra való halasztását kérte, majd kivonult a teremből. A másodszori szavazásánál elfogadták *Csukás Endre* kisebbségi javaslatát.

Haller István sürgős interpellációt intézett a kormányhoz a közellátás biztosítása érdekében, melyre a miniszterelnök megnyugtató választ adott.

Augusztus 10. A nemzetgyűlés megkezdte az ingatlan vagyonszállás törvényjavaslatának tárgyalását.

Róbert Emil előadói beszéde után *Lovász János* és *Kerekes Mihály* szóltak a javaslatához.

Több interpelláció után *Szabó Balázs* intézett kérdést a földművelésügyi miniszterhez a *dunavölgyi lecsapoló munkálatok megkezdése tárgyában.* A földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy a munkálatokat rövidesen megkezdik.

Augusztus 11. *Bánffy Miklós* gróf külügyminiszter beteresztette az Egyesült-Államok békehatározatáról szóló jelentést és

felhatalmazást kért a különbékéről való tárgyalásokra.

A vagyonszállás javaslatához *Szabó Balázs*, *Czettler Jenő*, *Gunda Jenő*, *Griger Miklós* és *Koszó István* szóltak hozzá.

Mózer Ernő, a külügyi bizottság előadója, tett jelentést a külügyminiszter felhatalmazási javaslatáról.

Az abádszalóki róm. kath. egyház kitűnően sikerült ünnepélyt rendezett a hadifoglyok hazahozatala javára. Képünk az ünnepély résztvevőit mutatja be. — (Beküldte Papp Lajos.)

Schandl Károly dr. sürgős interpellációt intézett a földművelésügyi miniszterhez a *keresetnélkül maradt mezőgazdasági munkások közellátása érdekében.* *Nagyatádi Szabó István* kijelentette, hogy intézkedni fog ezeknek a közellátandók listájába való felvétele iránt.

Augusztus 12. A nemzetgyűlés *Mózer Ernő* előadó, *Pallavicini György* örgróf, *Dvorcsák Győző*, *Kulkafalvy Miklós*, *Berky Gyula*, *Pásztor József*, *Ugron Gábor*, *Bánffy Miklós* gróf külügyminiszter, *Hornyánszky Zoltán*, *Csukás Endre* és *Schlachta Margit* felszólalása után

megadta a felhatalmazást a kormánynak az Egyesült-Államokkal való különbéke tárgyalásokra.

Belicska Sándor honvédelmi miniszter bejelentette, hogy

a katonai parancsnokság *Prónay Pál* alezredest 30 napi szobafogságra ítélte

Rakovszky István mentelmi jogának megsértése miatt.

A nemzetgyűlés

megválasztotta Gaál Gasztont elnökké

88 szavazattal 93 közül.

A vagyonváltság javaslatához *Rupert Rezső, Bernáth Béla, Pálffy Dániel, Csukás Endre és Bodor György* szóltak fel.

A Ház elfogadta *Schandl Károly dr.* indítványát az üléseknek egy órával való meghosszabbítása tárgyában.

Augusztus 13. A vagyonváltság javaslatához *Tasnády Kovács József, Schriffert Ferenc, Hegedüs György, Sallay János és Ereky Károly* szóltak fel.

Pacsek Géza interpellációja után *Szilágyi Lajos* kérdésére *Bernolák Nándor* népjóléti miniszter kijelentette, hogy a tartalékos hadirokkantak, tartalékos katonák özvegyeinek és árváinak ellátásáról most készül a törvényjavaslat és rövidesen a Ház elé kerül. *Hegedüs György* a holtánnyilváníts jogszabályainak rendezését kérte az igazságügyminisztertől. *Szilágyi Lajos* interpellációjára *Bethlen István* gróf miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány mindent megtett, hogy a Baranyába való bevonulás mintaszerű legyen. A kiküldött miniszteri biztosok kinevezését az antant kérte. A megbízottak nemzeti propagandát fognak kifejteni. A választásokat a felszabadulás területén csak akkor ejtik meg, amikor a lakosság minden irányban tájékozódott. *Budaváry László* és *Perlaky György* után *Cserly József* interpellált *Károly király* nevenapján tartandó istentiszteletek tárgyában. *Vass József* kultuszminiszter kijelentette, hogy ez magánügy, de gondoskodik arról, hogy ez az alkalom propagandára ne adjon alkalmat.

MEZŐGAZDASÁG

A búza és a rozs termeléséről

I.

Irta Grabner Emil.

Aratás idején aggódva lessük, hogy «milyen lesz a búza és a rozs termése». A májusi esők, a júniusi ködök, a szárazság és a rozsda nyomán hullámszanak a reményeink, sokan lesik aggódva az időjárást, mert ettől függ, hogy lesz-e jó termésük.

Nagy hiba ez, de még nagyobb baj az, hogy nálunk még mindég az időjárás a gazda. Nem aratás előtt kell azon töprengenünk, hogy milyen lesz a búza, vagy a rozs termése, hanem vetés előtt, mert ezzel teremtjük meg a jó termés alapfeltételét.

A jó gazda úgy veti a kenyér gabonáját, hogy abban az időjárás ne tehesen nagy kárt. Száraz, rossz időjárás esetén a jó gazdának sincsen teljes fokú termése, de még sem megy úgy tönkre a vetése, mint a lanyhán dolgozó gazdáé. Ebben van a jó munka nagy értéke és abban, hogy az jó időjárás esetén búsas terméssel jutalmaz.

Mit nevezünk mi jó gabonatermésnek? Sokan már iónak találják azt, ha kataszteri holdanként 8—10, vagy 12 métermázsza magtermést ad a búzájuk vagy a rozsuk. Abban igazuk van, hogy az még mindég jobb, mint a 6—7 métermázsás országos átlag, vagyis sokan vannak, akik még a 6—7 métermázsánál is kevesebbet aratnak. Amde az igazi jó búza- és rozstermés csak a 14—16 métermázsánál kezdődik és valóban jó az csak akkor, ha 20 métermázsán felül van.

Ez nem kánikulai agyré, hanem komoly valóság, mert a jól művelt földekről, a jó gabonafajták után az ország több vidékéről kaptunk már 20 métermázsán felüli búza- és rozstermésekről jelentést.

Miért nem lehetne ezt mindenhol elérni? 6 métermázsza búza vagy rozs helyett háromszor annyi teremhetne és még valamivel több, ha jól dolgozunk, holott ez a többtermés nem sokkal több munkát, csupán csak józan, gondos megmunkálást igényel, mert ezzel még a rossz föld is megjavítható.

Silány búza- és rozstermésünk egyik fő oka az, hogy a kenyérgabonáinkat túlnyomó részben sovány vagy gyenge trágyaeréjű földekben termeljük. Másik fő oka az, hogy sok esetben rossz elővetemény után vetjük és alájuk a földet nem megfelelően készítjük el, sokszor látszólag önhibánkon kívül — de csak látszólag — mert ha más előveteményt adnánk a meg nem felelő helyett, akkor a földet is jobban előkészíthetnénk.

Ezek a súlyos hibák túlnyomó részben a rossz vetésforgóból erednek. Tudjuk az iskolás könyvekből, hogy a kalászos gabonafélék trágyás, kapás, olajos, vagy a hüvelyes és takarmánynövények után a legjobban sikerülnek. A takarmány-, különösen a pillangós virágú takarmánynövények, valamint a hüvelyesek után módunkban áll az őszi alájóerejű földben valóban jó talajmunkát adni, ami a termés biztonságát nagy fokban növeli.

Ezt bölcsen tudjuk és mégis mennyire eltér a gyakorlati élet körében a munkánk attól, amit az ősi tapasztalat a kalászos legjobb termelési módjaként megállapított. Sok helyen kalászos után kalászosat vetnek, mert hitük szerint «az másképen nem lehetséges», még több helyen sovány a föld és rossz annak a megmunkálása a rossz vetésforgó miatt a vetésforgó azért rossz, mert rossz a gazdálkodási rendszer.

Gyökerében kell tehát orvosolnunk a bajt, hogy valóban jó gabonatermésünk legyen.

II.

Gabonatermelő vidékeinken, különösen a nagy magyar Alföldön a gazdálkodási rendszerünk azért rossz, mert ott kevés takarmányt termelnek. Ennek folytán kevés az állatjuk, kevés a trágyájuk és nem terem jól a földjük, az állítólag őserejű, jó magyar föld. De nem terem az azért sem, mert rossz a megmunkálása és ezt sok esetben a rossz elővetemény okozza.

A nyáron át kiaszott, kötött tarlóföldet őszi alá előkészíteni valóban nem lehet, de ha idejében megadjuk a tarlóláhantást, akkor a felső porhanyó réteg alatt mivelhető marad a föld és az őszi alá jó talajmunkát végezhetünk.

De maradjunk még csak a gazdálkodási rendszer mellett. Nagyon jó az, hogy ujabban a gabonatermő vidékeinken sok a kapás, helyesebben a kukorica, mert azután a kalászos gabona jó munkálatú földbe kerülhet, ha a kukorica korán lekerül és utána a búzát idejében, egyúttal jó munkálatú földbe veteljük. Különösen sokat érne az, ha a kukorica egyúttal trágyát is kapna.

Amde, ha a kukorica csak október végén takarul be, az őszi esőzésben jó munkát nem végezhetünk a búza alá és ha azt rosszul munkált földbe, megkésve, sárba vetjük, akkor az jó termést nem szolgáltathat. Ilyen munka után imádkozhatunk májusban az esőért, júniusban a lassú beéredésért, mert enélkül jó termésünk nem lehet.

Ezért a búza előtt csak korán érő kukoricát szabadna termelni, hogy a búza alá tökéletes talajmunkát adassunk.

Gazdálkodási rendszerünk akkor lenne jó, ha a búza-termő vidékeink több lóherét, lucernát vagy őszi takarmányt (biborhere, szöszösbükköny, őszi keverék) termelnének. Ennek révén nagyobb haszonállattartást beállítva, jobban trágyázhatnánk és a gabona után gabonarendszer helyett jó elővetemény, jó trágyázási állapotban lévő föld, jó megmunkálás után adhatná a jó búzatermést.

Ugyanez áll a rozsról, mert ezt a növényt igénytelensége folytán sovány földön termelik, holott jobb földeken nagyobb termést adhat, mint a búza. Homokvidékeinken sok helyen az ugar-rozs gazdálkodás folyik, pedig ez bűn az ország életérdekei ellen, mert homoki takarmánynövények (nyúlszapuka, szöszösbükköny) és rozs váltakoztatása kálfoszfat trágyázással sokkal nagyobb rozstermést adna, egyúttal a takarmánytermelés, állattartás és nagyobb trágyatermelés, tehát a többtermelés, valamint a többjövedelem alapját alkothatná.

Az őszi kalászosaink jó termését elsősorban azzal alapozhatjuk meg, hogy jó trágyaerőjű földre vetjük azokat a trágya utáni 2—3, de legfeljebb a 4-ik esztendőben. Ezért kell több takarmányt és trágyát termelnünk, hogy ezt megtehessek. Így a kisebb gabonaterület többet fog teremni, mint a nagyobb. Ahol az őszi kalászos 4 évnél régebben trágyázott földre kerül, ott úgy javíthatjuk a helyzetet, hogy hüvelyest vagy pillangós virágú takarmányt termelünk előtte szuperfoszfáttal, mert ez a föld termőerejét megjavítja.

Bármely esetben nagyon kívánatos, hogy az őszi gabona alá kat. holdanként 150 kg. szuperfoszfátot adjunk, mert ez a mag termését nagyon megjavítja.

Továbbiakban a talajmunkán mulik az őszi jó termése. Korán betakaruló elővetemény után a gyomirtósekély tarlóhántást a nyári mély keverő szántásnak kellene követni és csak ez után jönne a vetőszántás. A nyári mély keverő szántás biztosítja azt, hogy az őszi vetések következő évben a tavaszi szárazságot jobban bírják. Az ősszel betakaruló elővetemény után csak egy szántást adunk az őszi kalászosok alá és ezt célszerű lehető mélyen végezni és hogy jó időben végezhessek, azt azzal biztosítjuk, hogy nem termelünk túlkésőn érő tengerit, burgonyát vagy répat.

A rozs ülepedett földet kíván, azért a vetőszántást jóval a vetése előtt kell végezni. Kedveli ezt a búza is, bár nem annyira igényli.

Az, hogy jófajtájú búzát vagy rozst vessünk, elemi követelmény, mert csak jó fajta fizeti meg kellő kamattal a jó munkát, azért a nemesített búzák közül kell a megfelelőket termelési próbával kiválasztanunk.

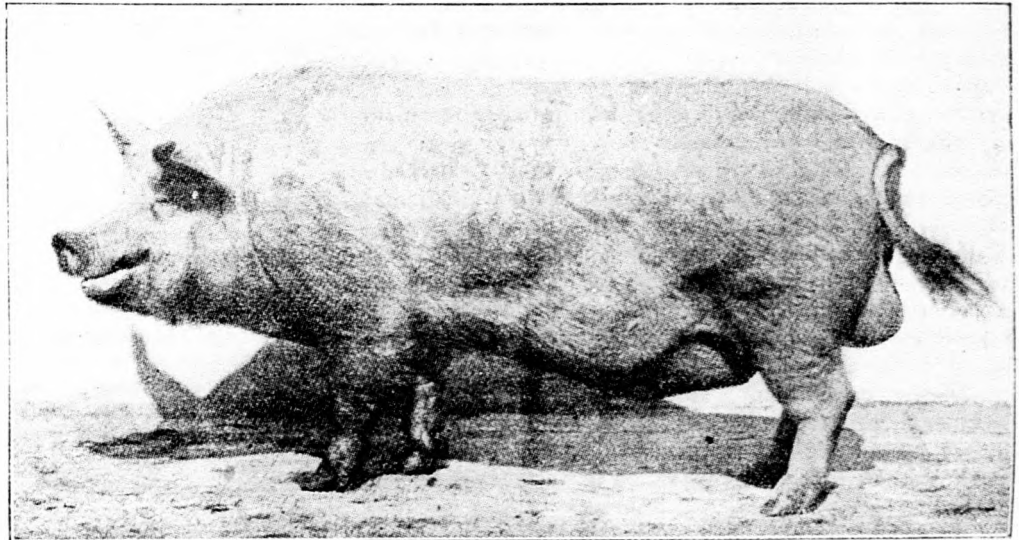
Ha jó talajmunkát végeztünk és a föld nem rögzös, akkor jó lesz a vetés munkája is, de vigyáznunk kell arra, hogy ne vessünk túlkésőn és ne legyen a vetés ritka, minden mag alátakaruljon és kellő mélységre kerüljön, mert enélkül száraz időben sokáig nem kel ki.

Idén ismét nagyon sok kárt tett az üszög, mert sok helyen nem csáváznak (pácolnak), vagy legalább is nem jól. A méz- vagy trágyalépacolás mitsem ér, hanem

részgálicolatban kell a búzát úgy kezelni, hogy 100 liter vízben fél kg. részgálicot oldunk fel és abban többszöri keveréssel 12 óráig áztatjuk a búzát, vagy pedig 1 kg. részgálicot vesszünk 100 liter vízre és abban átmoszuk, kézzel dörögölve a búzát. A léha üszkös magot ez esetben le kell halászni és elégetni, mert ez fertőzi az új vetést.

A vemhesség tartama Irta Baranyai Rezső.

A vemhesség tartama elsősorban a faji jelleghez tartozik. Így tudvalevő dolog, hogy a legtöbb kanca 340, tehén 285, anyajuh 148, koca 116 napig hordja magzatait méhében. Azonban a természetben nincs szigorúan számszerű törvényszerűség. Aszerint, amint az anya testalkata, erőbeli állapota, a méhben hordott ivadékok száma stb. változik, aszerint megrövidül vagy megnyúlik az időtartam is, mely szükséges az anyai szervezetnek

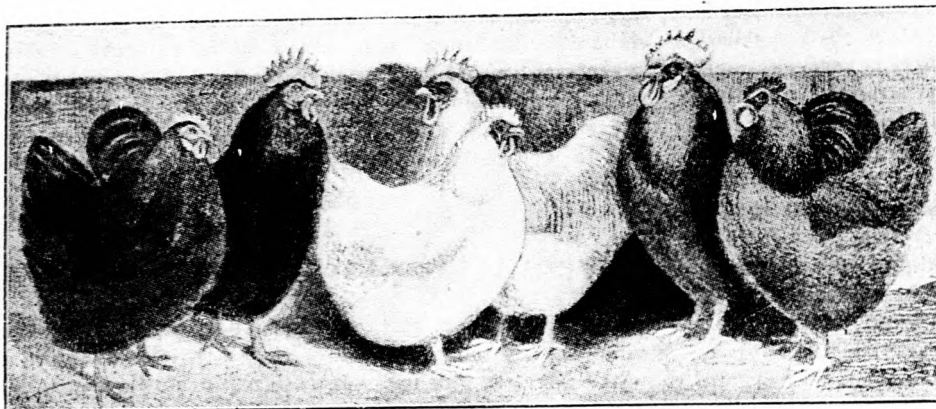
Német «nemes sertés». (Yorkshirei típus.)

arra, hogy magzatát a külvilági életre kellőleg előkészítse. És az oka annak, hogy az említett számoktól esetről-esetre kisebb-nagyobb eltérést tapasztalunk. Eddigi megbízható megfigyelésekből a következő adatokat gyűjtötték össze:

	Átlagos	Eddig észlelt	
		legkisebb	legnagyobb
	vemhességi időtartam napokban		
Kanca	340	307	412
Tehén	285	240	400
Anyajuh	148	146	157
Koca	116	112	130

Már sikerült megállapítani több olyan tényezőt, melyek a vemhesség tartamát rövidíteni vagy meghosszabbítani képesek.

Így tudjuk, hogy bizonyos gyorsan fejlődő fajták (pl. angol húsjuh) ivadécai 3—5 nappal korábban hagyják el az anyai méhet, mint a lassabban fejlődők. A hímivarú magzat (bikaborjú) pedig pár nappal késik a nőivarúval szemben. E két dolog teljesen érthető. Ha

Orpingtonok.

A divatos angol tyúkfajta néhány különösen szép, nagytestű, zömök példányát mutatja be képünk.

ugyanis a gyorsfejlődő fajták és a nők a külvilági életben nagyobb fejlődési eréllyel rendelkeznek, azaz korábban értek, természetes, hogy e fejlődési erélyük már az anyaméhi életben is nagyobb s így korábban érik el érettségüket a külvilági életre is.

Még nagyobb befolyással bír természetesen az anyának a növelő ereje. Innen van az, hogy a jó húsban levő, egészséges, erőteljes, jól táplált anyaállat gyorsabban fel tudja építeni s így korábban szüli meg magzatát, mint a koplaltatott, betegeskedő nőtény vagy az oly anya, melynek szervezete a tejtermeléssel vagy megerőltető munkával nagyon igénybe van véve s így kevés tápanyagot juttathat a méhben fejlődő magzathoz. A javakorabeli kanca is rövidebb ideig hordozza csikóját, mint az előhasi vagy túlóreg. (Tehénél és juhnál itt eltérést tapasztaltak, amennyiben e fajok előhasi egyedeinél rövidebb szokott lenni a vemhességi idő. Így az utrechti gazd. iskola feljegyzései szerint előhasiak 39 hét, idősebb tehének 40 hét elteltével borznak le.)

Tapasztalati tény az is, hogy az említett körülményeken kívül jelentékenyen ingadozik a vemhesség tartama egyediség szerint. Még egyazon tápláltságú, korú stb. tehének közül is egyik hosszabb ideig vemhes, mint a másik, mely tulajdonságot az anyák leányaikra át is szoktak örökíteni.

Sőt némelyek hajlandók hinni, hogy az apaállat is befolyással van arra, hogy ivadéka mennyi ideig marad az anyai méh lakója. Egy bikáról állítják, hogy a vele behágtatott tehének rendszerint 10—11 hónapig (300—330 nap) hordozták méhükben borjaikat. Minthogy a fejlődési erély öröklődik, ebben nem is találhatunk lehetetlenséget. Az apa ugyanis átörökítette az említett borjakra a «lassú növekedés» tulajdonságát, mely már a méhben való fejlődés közben is érvényesül s így tovább tart ama fejlődési fok elérése, melyet a külvilági élet megkíván.

A ROZS TAKARMANYÉRTÉKE. A takarmányozástan mesterei azt tanítják, hogy a rozsnak táphatása megegyezik a búzáéval. A gyakorlati gazdák azonban nem szívesen nyúlnak a rozshoz, mint takarmányhoz. Ezen ellenszenv nem minden alap nélküli. Sok gazda azt tapasztalta, hogy a rozs hevítő, izzasztó, vérsűrítő takarmány; szopós malacoknál némelyek lábmeredést tapasztaltak. Mások pedig azt állítják, hogy — különösen friss rozs etetése közben — kólika, bélyulladás, vesebajok stb. kóros bántalmakra kell elkészülvé lennünk. Ezzel szemben sok megbízható adatunk van arra, hogy a rozs min-

den kellemetlen szövődmény nélkül is használható állataink takarmányozásánál. Német és osztrák birtokokon (homokos vidéken) 1—3 kg. rozst is etetnek 1—1 lóval keverve egyéb abrakkal: zab, olajpogácsa, tengerivel és szecskával. Hannoverben a tehének 6—7 liter rozslisztet kapnak naponta ivós (moslák) alakjában. Hansen német tanár beigazolta, hogy jobb sertés hizlalótakarmány, mint az árpa. Sok helyen már a szopós malaccal etetnek rozst s választás után kizárólag ezzel takarmányozzák (Tolna). Ezen ellentmondó állítások és tapasztalatok hatására tanácsos lesz a rozs etetésétől nem teljesen elzárkózni ugyan, de azért kell elővigyázattal gyakorolni. Így meg kell

győződnünk arról, hogy a feletetendő rozs nem dohos, nem penészes, mentes az anyaroztól. A tiszta, egészséges rozst etessük durva dara alakjában. Sertésnek forrázzuk is le, vagy főzzük meg. Mindig etessünk vele egyéb, feltétlenül megbízható takarmányt, lehetőleg vizenyős takarmányfélleket (répa, burgonya). Végül: csak fokozatosan, apró adagokkal kezdve és lassan növelve szabad bevezetni a rozsetetést.

HOMOKOS TEJ, TEJKÖVEK. Néha a kifejt tejben kisebb-nagyobb homokszemcsék, kövek vannak. Egyesek kerek, mások hosszúkas alakúak, részben simák, részben szögletesek. Színük szürkésfehér vagy szürkésárga. A kisebbek akadály nélkül távoznak fejskor a tőgyből, de a nagyobbak esetleg a tejutakban vagy a csecsbimbócsatornában fennakadnak. Egyes szerzők ugyan az ivóvíznek mézsdús voltában vagy a takarmány nagy sótartalmában keresik a homokos tej okát, ez azonban nem valószínű. Az ok: idült tőgygyulladás. A bimbócsatornát elzáró tejköveket állatorvos «fejűcső»-vel távolítja el az útból. Újabb kövek és homokszemcsék képződésének megakadályozására pedig a tőgy idült gyulladását kell gyógyítani.

MEDDIG TENYÉSZKÉPESEK HÁZIÁLLATAINK? A 16 átlag tudvalevőleg 30 évig él és csak kevés éri el a 40 éves életkort. A melegvérű kancánál 20, a hidegvérűnél 15—18 évre számítják a tenyészképesség tartamát. Kivételek természetesen nem ritkák s esetleg 18—22 éves kancától született csikó is jól beválik. A versenylótenyésztők megfigyelései szerint Angolországban az ú. n. klasszikus versenyek győztesének 55% a, tehát több mint fele 8—13 éves anyától született, miből méltán lehet arra következtetni, hogy a kanca tenyészképességének teljében 8—13 éves korában van. A tehenet illetően van arról feljegyzésünk, hogy egy angol tehén 36½ évig élt s közben 25 borjút hozott a világra; mikor legutolsó borja született, 29 éves volt. Ez azonban igen nagy ritkaság. Erős szervezet kell ahhoz is, hogy egy tehén 12—15 borjút szüljön, melyhez 15—20 évi élettartam szükséges. Ilyen esetek már gyakoribbak. A kecske rendszerint 6—7 évig marad tenyésztesben, de egy német tenyésztőbűvár Középnémetország hegyvidékén akadott olyan kecskére, melyek 17, sőt 20 évig szolgáltatott tejet gazdáiknak s évről-évre szültek ivadékokat. A juh korhatára az eddigi megállapítások szerint 14 év, de fogainak kihullása miatt legfeljebb 8 éves koráig tartják tenyésztesben. A sertésről nehéz megmondani, hogy hol van tenyészképességének korhatára, mert a hústermelésre való tekintettel 4—5 év után levégjék, de egy német kísérleti állomás birtokában volt egy kísérleti állat, mely 18 évet ért el. A kutya legfeljebb 30, macska 20 évig él; ivadékokat átlag 10 éves korukig nevelnek.

DIÓPÁLINKA-KÉSZÍTÉS. A még éretlen diót daraboljuk el, keverjük 1 kgr.-nyi mennyiséghez 0.4 liter tiszta szeszt. A keveréket (napmentes) meleg helyen tartjuk 14 napig. Két hét múlva szűrjük át s palackokba öntve helyezzük egy évre a pincébe. Cukor is adható hozzá.

A BOR DERÍTÉSE. Ha a borban idegen anyag uszkál és ez kellő fényt, átlátszóságát elveszi, orvosolni lehet derítés által. A tapasztalt pincegazdák ez ilyen borba egy folyékony anyagot osztanak el: tojásfehérjét, zselatint, halhólyagot, fibrint stb. A derítőszer pelyhei egymáshoz ragadva, finom szövetként letlepednek a borban, magukkal ragadják a borban úszkáló anyagokat s felettük marad teljesen tisztán a bor. A tapasztalat azt mutatja, hogy a vörös borok derítésére legjobban beválik a tojásfehérje, a zselatinnal vagy a halhólyaggal pedig a fehér borok tisztításánál érhető el legjobb eredmény.

TANÁCSADÓ

KÉRDÉS. *Arcomról a hajszálakat mivel tüntethetem el? (ösv. N. J., Zomba.)* — **FELELET.** Szépségápolási szerek annál is kevésbé ajánlhatunk, mert jóságukról nem vagyunk meggyőződve. Rendelje meg kiadóhivatalunk útján 107 koronáért a «Kozmetika» című könyvet, amely részletesen foglalkozik a szépségápolással és a szerek készítésére is utasítást ad.

KÉRDÉS. *Hol van az Országos Magyar Méhészeti Egyesület és mennyi a tagsági díja? (5553. sz. előfizető.)* — **FELELET.** Az egyesület Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. alatt van. Húsz korona beiratási díjon kívül az évi tagsági díj negyven korona.

KÉRDÉS. *Harminc katasztrális hold közégi földet vettem ki hat évre 1920 ban. Jogában áll-e az előjárásnak a szerződést felbontani vagy a haszonbérlet idejét megrövidíteni? (Tiszaroff.)* — **FELELET.** A haszonbérleti idő tartama egyoldalilag meg nem változtatható. A szerződést megszüntetni csak a szerződésben foglalt pontok alapján és bírói úton lehet.

KÉRDÉS. *Van-e oly szer, ami répalevél etetésnél meggyógyítja a teheneknél hasmenést? (L. F., Nyiregyháza.)* — **FELELET.** A répalevél hashajtó hatása úgyszólván teljesen megszüntethető azáltal, ha az állattal 1000 gramm élősúlyra mintegy 60 gramm precipitált foszforsavas meszet is etetünk. Ez különösen a fejős teheneknél akkor fontos, ha sok répalevet, vagy leveles cukorrépafejet szádékonzunk etetni. Továbbá, ha a téhen szoptat, vagy ha a tejet csecsemő táplálására akarjuk használni. Amíg precipitált mész nélkül 1000 gramm élősúlyra és naponta 20 kg. répalevél, vagy 50 kg. leveles cukorrépafevet tekinthető szabályszerű adagnak, addig precipitált mésszel bátran 50, illetve 100 kg.-ra növelhetjük azt, sőt némely külföldi gazdák 150 kg. leveles cukorrépafejet is etetnek az említett célra. A csontlisztnak és iszapolt krétának nincs ilyen előnyös hatása, azok tehát nem helyettesíthetik a precipitált foszforsavas meszet.

KÉRDÉS. *Szükséges-e a mérleg hitelesítése? (N. Gy.)* — **FELELET.** Csakis az a mérleg nem esik hitelesítés alá, amely kizárólag magánhasználatra szolgál és a forgalomban sohasem kerül használatba. Ha pl. a cselekedtség konvencióját rajta mérik, már a hitelesítés kötelező.

KÉRDÉS. *Gyógynövények termesztéséről hol kaphatók bővebb felvilágosítást? (Nagysimányi.)* — **FELELET.** A gyógynövények termesztéséről felvilágosítást készséggel ad a földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló Gyógy- és Iparnövény Forgalmi Iroda (Budapest, IX. ker., Lónyay-u. 7.)

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

A SZERBEK KIRABOLJÁK A FELSZABADULÓ BARANYÁT. A szerbek az utóbbi napokban igyekeznek az általuk megszállott és kizsárolt területekről mindent elvinni, amit csak lehet. A községekre óriási adókat vetettek ki, de az utóbbi napokban felsőbb helyről utasítást kaptak, hogy adózsarolásaikat szüntessék be. Most újabb módot eszeltek ki. *Minden gazdára nagymennyiségű gabonaadót vetettek ki. E kivételek oly magasak, hogy például Kisdobozán sok gazdának annyi búzát kell beszállgatnia, amennyi magának sem termelt.* Minden beszállgatott métermázsa búza után 400 koronát vagy ennek megfelelő dinárt fizetnek. A gazdák körében nagy az izgalom, *lázasan várják a magyar csapatok bevonulását, amely a megváltásukat jelenti.*

ELKÉSZÜLT A MAGYAR-OROSZ HADIFOGOLYEGYZMÉNY. A magyar-orosz hadifogolyegyezmény, melyet magyar részről *Jungerth* dr. miniszteri osztálytanácsos és orosz részről *Hanetzky* orosz követ Rigában aláírt, főbb pontjaiban a következő megállapodásokat tartalmazza: Az orosz és ukrán kormány elbocsátja és az orosz határig továbbítja az összes magyar hadifoglyokat, kik európai Oroszországban, Ukrajnában, Turkesztánban és Szibériában tartózkodnak. A magyar kormány elbocsátja és a határig továbbítja az összes orosz és ukrán hadifoglyokat, akik még Magyarország területén tartózkodnak. A hazatérésre senki sem kényszeríthető. Az orosz kormány a jövőben a névjegyzékben megnevezett egyéneknek kívül nem kér ki senkit. A szerződés végrehajtásának ellenőrzésére vonatkozólag a két állam új egyezményt fog kötni. Az orosz kormány a szerződést, mindjárt aláírása után, július 29-én jóváhagyta.

A pestiek így nyaralnak a Duna partján.

MEGKEZDŐDÖTT A MAGYAR HATÁRKIJAZÍTÁS. A határkijelölő bizottságok munkája cseh-magyar részről Brűnnben, magyar-jugoszláv részről pedig Grácban már több nappal ezelőtt megkezdődött. A cseh-magyar határkijelölő bizottság Vácott kezdte meg működését. Magyar katonai részről *Tánczos Gábor* altábornagy tárgyal a csehekkel. *Vassel Károly* és *Dormándy* ezredes visszaérkezett Párisból, ahol az ántánt főtanácsától részletes utasításokat kaptak. A magyar-jugoszláv határmegállapítás ügyében Belgrádban kezdődnek a tárgyalások. Az Ausztriával folytatandó tárgyalásokon *Keresztes Artur* ezredes vesz részt. A magyar-román tárgyalások e hónap 30-dika körül kezdődnek Nagyváradon, ahová *Dormándy* ezredes és *Oláh* százados megy.

utasítón intézik el, *Lenin Capri-szigetére* megy, mert az olasz kormány már megadta a tartózkodási engedélyt. Az elutazás orosz hadihajón történik. Ürügyül *Lenin* állítólagos betegsége szolgál. Az éhező orosz földművesek első hullámai már elérték a lengyel határt és most Vilna vidékén kóborolnak. A lengyel kormány már nem képes gátat emelni az éhezők áradata elé.

A TÖRÖK-GÖRÖG HÁBORÚ. *Izzet* basa török külügyminiszter egy újságíró előtt kijelentette, hogy a közvetítés a török-görög konfliktus e pillanatában nem lenne alkalmas. A tengerészetiügyi miniszter a közeli napokban Svájcba utazik azzal a meghatalmazással, hogy a szövetséges hatalmak képviselőivel tanácskozzék. *Izzet* basa lehetségesnek mondta, hogy *Angora* és *Moszkva* között katonai egyezmény jön létre.

SZABADON BOCSTÁJÁK AZ IR POLITIKAI FOGLYOKAT. Az angol kormány elhatározta, hogy haladéktalanul és minden feltétel nélkül szabadon bocsátja a sinnein parlament mindazon tagjait, akik ezidőszertint internálva vannak, vagy pedig börtönben ülnek.

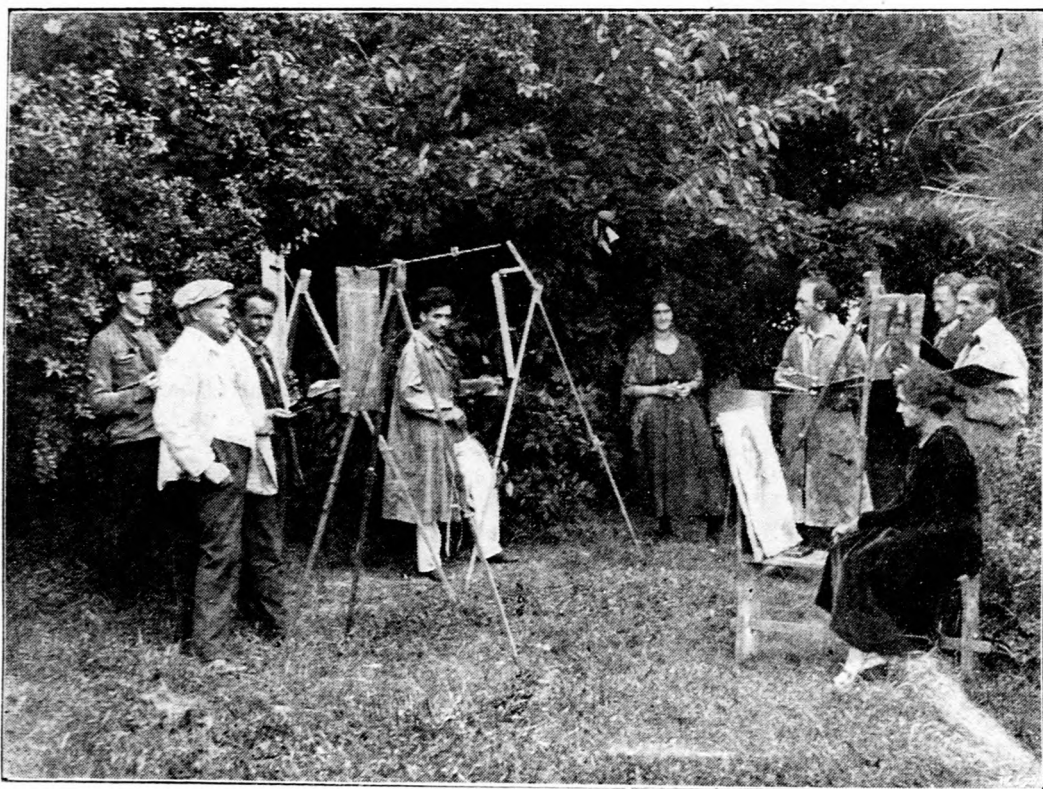
LETARTÓZTATJÁK VALAMENNYI SZERB KOMMUNISTA KÉPVISELŐT. A letartóztatott szerb kommunista képviselők a vizsgálóbíró előtt bevallották, hogy a legutóbbi merényletekben valamennyi kommunista képviselő részes. A bíróság ezért elrendelte valamennyi kommunista képviselő letartóztatását.

FORRONG A FELVIDÉK A CSEHEK ELLEN. A trianoni békeszerződés életbelépése alkalmával a beregmegyei Beregszentmiklós, Ardánháza, Volóc és Kisalmás községekben forradalmi mozgalmak törtek ki, melyeket csak a Husztról kiküldött cseh katonaság fojtott el. A cseh katonaságnak az összeütközés során tizenhárom halottja és harminckilenc sebesültje volt.

CSERNYÁK IMRÉT HAMBURGBAN LETARTÓZTATÁK. A hamburgi rendőrség letartóztatta *Csernyák* Imrét, aki magasrangú katonatiszti egyenruhát hordott. *Csernyák* az októberi forradalom idején vezetője volt a 11-es katonatanácsnak s bizonyíték van arra, hogy tudott a *Tizza* István gróf ellen tervezett merényletről. A magyar kormány azonnal kérte *Csernyák* kiadatását és külön futárt küldött el érte.

MEGINDUL A CSOMAGPOSTAFORGALOM JUGOSZLÁVIÁVAL. Magyarország és Jugoszlávia között szeptember 1-től megindul a csomagpostaforgalom.

ÓRIÁSI ERDŐTŰZ SOPRONMEGYÉBEN. Sopron vármegyében e hónap 8-án az *Esterházy* hercegi hitbizomány kapuvári erdőfelügyelőségéhez tartozó göbösi és endrédi erdők, mintegy 400 holdat kitevő területen, kigyulladtak s csak másfél napi küzdelem után sikerült a tüzet a környékbeli uradalmak földmunkásainak elszigetelni.

A kecskeméti művésztelep növendékei munkaközben. A telep művészi irányítását *Révész Imre* festő-művész-tanár (képünkön a balsarokban látható, fehér sapkával) végzi.

MAGYAR ÉRZELMŰ KISGAZDAPÁRT ALAKULT A KÁRPÁTALJÁN. Munkács környékén új egységes kisgazdapártot alakítanak. Az új alakulás a magyar gondolat szolgálatában áll, az új párt programja tisztán agitációs jellegű.

A SZILÉZIAI KÉRDÉST A NÉPSZÖVETSÉG ELÉ TERJESZTIK. *Briand* teljes egészében jóváhagyta *Lloyd George* javaslatát és kormánya nevében kijelentette, hogy Franciaország is föntartás nélkül elfogadja a népszövetség döntését. Az eddigi párisi tárgyalások csöppet sem elégitik ki a lengyeleket, aminek következtében erős mozgolódás észlelhető a fölkelők között.

MENEKÜLNEK PÉCS FÉLREVEZETŐI. Belgrádban Pécs és Baranya kiürítésével kapcsolatosan élénken tárgyalják azt a kérdést, hogy *Baranya* átadása után mintegy négy-ötezer ember távozik el e területről.

LENIN MÁR MENEKÜL. A moszkvai angol misszió útján kérdést intéztek, vajjon megengedik-e *Lenin*nek a beutazást Angliába. Ha ezt a kérdést el-

RIEDL FRIGYES MEGHALT. *Riedl Frigyes*, egyetemi tanár, a hazai irodalomtörténet és kritika egyik legelső művelője, elhunyt. Hatvanöt évet élt. A magyar költészet nagyjainak méltatásában alig volt nálnál nagyobb tudósunk. Vörösmarty, Petőfi, de kivált Arany János lelkének kincseit a kivételesen művelt szellemnek készségével tudta fölmutatni. Tudományos testületeink valamennyijének vezető tagjai volt. Az elhunyt tudóst az elmúlt szerdán temették el nagy pompával.

A SZENT DOMONKOS-REND ÜNNEPE. A *Szent Domonkos*-rendi atyák az elmúlt vasárnap ünnepelték *Szent Domonkos 700 éves évfordulóját*. A Thököly-úti templomban az ünnepi misét *Schioppa* pápai nuncius mondotta. *P. Böle* rendfőnök tartotta az ünnepi beszédet. Mise után a rendházban a nuncius száz szegény között nagyobb mennyiségű élelmiszert osztott ki.

MEGALAKULT A KISÜSTI SZESZTERMELŐK ÉS KISÜSTŐSÖK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE. Értekezletre gyűltek össze Kunszentmártonban a szesztermelők és kisüstösök, hogy megvitassák azokat a módokat, amelyekkel biztosítani és fenntartani lehetne a kisüstön való szeszfőzést. Az értekezletet *Tatár Imre* tiszakürti termelő nyitotta meg. Elnökül egyhangú lelkesedéssel *Gadál István* lelkész választották, aki kimutatta, hogy a kisüsti szeszfőzés kérdését szociális értekkel és a falu ismeretével könnyen meg lehet oldani úgy az állam, mint a termelők érdekeinek kielégítésével. *Kuna P. András* nemzetgyűlési képviselő részletesen ismertette az ezirányban történt újabb rendelkezést, mely nagy haladást mutat. Több hozzászólás után a vitaanyag memorandumba foglalását határozta el az értekezlet. Az értekezlet végül megbizta a vezetőséget a további teendők elvégzésével, valamint *felhívta az ország összes érdekelt termelőit és kisüstöszeit, hogy a megalakult szövetségbe minél nagyobb számban lépjenek be*, illetve belépésüket jelentseék be az elnöknek.

OLCSÓBB LETT A HAJÓMENETJEGY. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T. a Pozsony és Komárom balpart állomásokról Budapestre irányuló személyforgalomban a menetdíjakat augusztus 15-től lényegesen mérsékelte. A menetdíjakról az állomások adnak felvilágosítást.

FÖLFORDULT VILÁG. A föld másik oldalán, ellenlábasainknál, Nyugatausztráliában és Újdélwaiesben óriási viharok dühöngenek, amelyek katasztrófális áradásokat okoznak. *Olyan vidékeken huzagzik, ahol havat még sohasem láttak és akkora a hideg, amekkorára huszonöt év óta nem volt példa.*

HATMILLIÓ HADIROKKANT A VILÁGON. A *Nemzetközi Munkügyi Hivatal* közrebocsátott statisztikája szerint mintegy hatmillióra tehető az összes hadirokkantak száma. Ez a szomorúan tekintélyes szám az egyes hadviselt országok között a következőképpen oszlik meg: Franciaország 1.500.000, Németország 1.400.000, Anglia 1.170.000, Olaszország 570.000, Lengyelország 320.000, Egyesült-Államok 245.000, Cseh-Szlovák köztársaság 178.000, Ausztria 164.000, ugyanannyi a szerb, a horvát és a szlovén hadirokkant. Kanada 88.000, Románia 84.000 és Belgium 40.000 rokkantat mondhat magáénak.

ÉSZAKAMERIKÁBAN SZAPORODIK AZ ÉLETUNTAK SZÁMA. A legutóbbi hat hónapban — mint olvassuk — az Egyesült-Államokban 6500 ember lett öngyilkos. Tavaly ugyan ezekben a hónapban 1771-en váltak meg az élettől. Az öngyilkosok között 500 gyermek volt.

NEWYORKBAN NÉGY ÉS FÉLMILLIÓ A NAPI TELEFONKAPCSOLÁS. *Newyorkot* kétségtelenül a telefonok városának lehet nevezni. Minden valamirevaló lakásban ott található a távbeszélő, sőt a folyosókon is sűrűn ráakadhatunk a kagylóra. Nyilvános használatra nem kevesebb, mint 15.000 utcai távbeszélő áll a közönség szolgálatára. A newyorki telefonvezetékek hossza 25.000 mértföldet tesz ki. *Naponta négy és félmillióra becsülhető a telefonkapcsolások száma.* Ebből a délelőtti 10—11 közötti órákra 500.000 beszélő jut, 11—12-ig pedig egy millió. A telefonhálózat jókarbantartására 1920-ban majd-

A müncheni állatkert szelidített szarvasait etetik a látogatók.

nem huszonhat milliót költött a város. A készülékekhez a fát Kanadából, a rezet a nevádai bányákból, a kaucsukot pedig Braziliából szállítják.

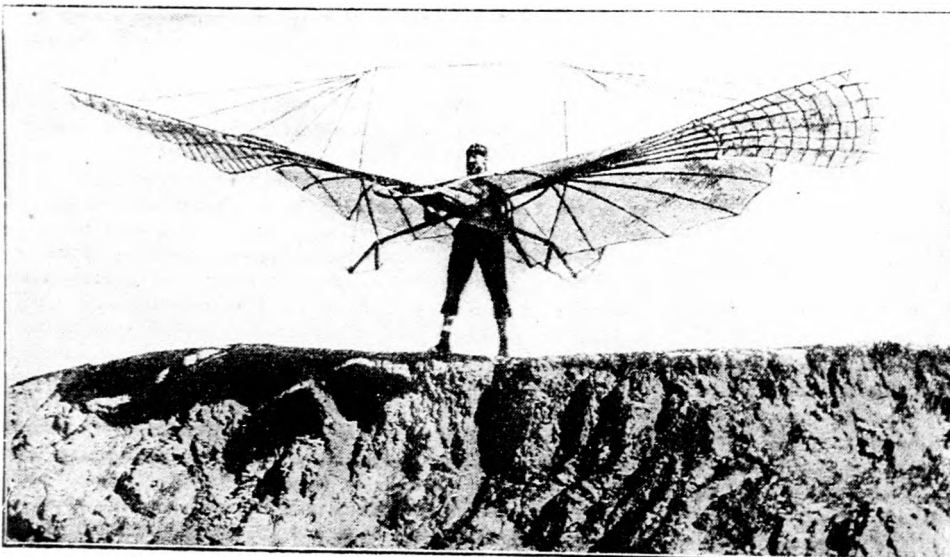
KÉTEZERÉVES SZERELMESLEVÉL. A római birodalom egyik itáliai virágzó vidéki városát, *Pompej*t, Krisztus után 66-ban a Vezuv kitörése teljesen elborította lávával. A mult század hatvanas éveiben kezdték meg a város kiásását. Ezek az ásások a legérdekesebbek közé tartoznak, mert az eltemetett város sértetlenül megmaradt a hamú és lávaréteg mélyén s ma közvetlen közlelől tanulmányozhatjuk a csaknem kétezer év előtti életet. A legutóbbi ásások alkalmával — mint az olasz lapokban olvassuk — kedves és föltöbb jellemző lelete bukkantak. Az egyik házban rengeteg szerelmeslevelet találtak; a szerelmesleveleket patricius kisasszonyok írták az ünnepelt cirkszbajnokokhoz, elefantsont tábláskán, arannyal szegélyezve. Így volt ez tehát ezelőtt kétezer esztendővel is, akár csak manapság, amikor a világhírű boxbajnokok és díjbirkozók halomszámra kapják az illatos levélkéket. Az egyik ósrégi levél ime így hangzik: «Herkules testébe költözött Főbusz Apolló vagy-e? (Apolló a rómaiaknál a költészet istene volt.) Az én szememben bizony isten vagy te! Szépséged és erőd minden más férfinál kedvesebbé tett előttem. Én fiatal vagyok, azt mondják, szép is. Egyetlen szerelmem, az Isis-templom mellett foglak várni. Kornélia».

ARCKÉP A KÖRMÖN. Az amerikai felsőbb tízezer hölgyei egyik divatőrültségből a másikba esnek. Alig múlik el hét vagy legalább is hónap, amely ne hozna valami új csodabogarat a divat terén. Az amerikai hölgyek hol a karjukat tetováltatják össze, hol a cipellőjük csattján hordják az órájukat, majd meg újabb ötlet híjján ismét a nadrágszoknyával próbálnak hódítani. A legeslegújabb az amerikai fürdőhelyeken: a körömré festés divatja. Ezt egy élelmes fényképész találta ki s szedi össze a dollárokat ötlete révén, mely abból áll, hogy lakkfestékkel körműkre tudja festeni a fürdőző hölgyeknek az ujjait. Azzal egyelőre nem törődnek a hölgyek, hogy mikorra kopik le a kis festmény, mely pedig, valószínű, tovább eltart, mint maga a hőbortos divat.

FOGADÁSBÓL BELEHALT A GOMBÓCEVÉSBE. *Prxi-csek* Vencel, az egyik brünni szövőgyár cseh utazója Pakovec község korcsmájában ötven koronába fogadott, hogy két óra alatt megessék ötven gombócot. Eleinte simán ment a dolog, de a negyvenediknél már pipacsörösen erőlködött, majd fuldokolni kezdett, lefordult a székről és meghalt.

KILENC ÉVIG NEM SZÓLT EGYMÁSHOZ EGY HÁZASPÁR. A rekordot a családi viszályt követő hallgatásban kétségkívül egy amerikai házaspár teremtette meg, mert Mr. és Mrs. Charles Baumann Newyorkban nem kevesebb, mint kilenc esztendeig nem szólt egymáshoz s ami még különösebb, a némaság ellenére híven kitartottak egymás mellett. A házastársak közjegyző előtt foglalták írásba, hogy kilenc évig nem szólnak egymáshoz s most, mikor letelt a határidő, megújították a szerződést. A házaspár azért kötött hallgatás, mert sehogyan sem tudták megérteni egymást, állandóan veszekedtek. Akkor kötötték a szerződést s azóta nagyszerűen megférnek egymás mellett. Ha épen mondanivalójuk van, akkor röviden levélben közlik azt egymással.

«Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.»

Lilienthal Ottó, a német repülés úttörője, aki most huszonöt esztendeje szörnyethalt. Képünk a madárszárnyakhoz hasonló készülékét mutatja be.

VÁSÁR ÉS PIAC

Augusztus 14-én.

Gabonnavásár. (Fővárosi árak.) Búza 1320—1360 K, rozs 1020—1040 K, tavaszi árpa 1250—1300 K, sörárpa 1500—1600 K, repce 1700—1850 K, zab 1350—1400 K, tengeri 1350—1400 K, köles 950—1050 K, fehér bab 1650—1850 K, tarka bab 1400—1500 K. Az árak a feladó vasúttállomáson értendők 100 kilogrammonként.

Takarmányvásár. Elsőrendű széna 500—520 K, bükköny és muhar 300—400 K, lucerna 540—560 K, szalma 290—300 K, zsupszalma 240—280 K, takarmányszalma 260—270 K.

Vetőmagvak. Lóheremag 9000—10,000 K, lucernamag 7500—9000 K, viktória borsó 1800—1900 K, őszi borsó 1300—1400 K, mák 5500—5700 K, napraforgómag 1200—1400 K 1000 kilogrammonként.

Sertésvásár. Fialat nehéz sertés 86—90 K, fiatal közép 84—88 K, könnyű 64—74 K, öreg prima 72—78 K, öreg szedett 65—70 K, zsír nagyban 135—140 K, szalonna 110—115 K, sovány sertés, nem vészelt 50—55 K, vészelt 51—60 K kilogrammonként, élőszűlyben.

Borjú- és juhvásár. Elsőrendű borjú 30—36 K, másodrendű borjú 25—29 K, harmadrendű 17 K kilogrammonként.

Szarvasmarhavásár. Őkör: I. o. 24—32 K, II. o. 20—22 K, III. o. 12—14 K, Tehén: I. o. 24—30 K, II. o. 14—20 K, III. o. 10—14 K. Bika: I. o. 22—26 K, II. o. 16—20 K, III. o. 12—14 K. A budapesti vágómarhavásáron a következő árakat jegyezték, kilogrammonként élőszűlyben: Bika jobb minőségű 27—34 K, bika silányabb 14—23 K, ökör jobb minőségű 36—45 K, közép 20—26 K, alárendelt minőségű 12—16 K, magyar tehén 26—30 K, tarka tehén 14—34 K, növendék 13—18 K, kicsontozni való 10—14 K kilogrammonként.

Lóvásár. Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 17,000—43,000 K, igás kocsiló (könnyű) 9000—19,000 K.

Bőr és laggyú. E héten fizettek Budapesten a magyar marhabőrért és bikabőrért 56 K-át, tarkabőrért 62 K-t, borjubőrért 80—90, juhborjért 15 K-t. A budapesti zsiradékpiac iránya változatlanul szilárd, egybehangzóan a külföldről érkező jelentésekkel. A nyers marhafaggyú a múlt hét óta további 6 K-val drágult, úgy, hogy e héten már marhafaggyúért 10—56, szalonnáért 96—96 és a sertészsírért 108—110 K-át fizettek nagyban kilonként.

Zöldségtelek és gyümölcs. Napárák kicsinyben a budapesti vásárocsarnokban. Sárgarépa, zöldjével kg.-ja 10—20 K, csomója 2—4 K, petrezselyem, zöldjével kilója 18—30 K, csomója 2—10 K, zeller kilója 10—12 K, darabja 2:50—4— K, kalarábé darabja 2:50—3:50 K, vöröshagyma, makói kilója 12 K, közönséges 10—12 K, fokhagyma 32 K, paradicsom érett 3—5 K, tengeri darabja 1:20—2 K, paraj, tisztított kilója 7—10 K, sóska 4—8 K, retek, fekete 12—14 K, zöldpaprika, apró, darabja 30—40 fill., tölteni való —80—1:00 K kilója 9—16 K, kelkáposzta kilója 12—14 K, saláta fejes darabja 4 K, zöldbab kilója 3—4 K, vajhab 14—17 K, vöröskáposzta 10—12 K, lók 2:50—3 K, ugorka 4—5 K, burgonya 4:50—6 K, fejes-, káposzta 12—24 K, karfiol 10—20 K, szilva, vörös és kék 7—10 K, berzencei 12—16 K, alma, válogatott 15—24 K, közönséges 10—14 K, körte válogatott 18—35 K közönséges 10—16 K, ringló, nemes 18—24 K, közönséges 10—14 K, barack, őszi kilója 20—26 K, szőlő csemege 26—35 K, közönséges 24—28 K, dinnye sárga faj 10—16 K, közönséges 8—10 K, görög faj 4—6 K, közönséges 3—5 K.

Baromfi és tojás. Élő csirke, rantanivaló, párja 70—110 K, élő csirke, sütnivaló, párja 120—160 K, élő hizott kacska és liba kg.-ja 75—90 K, tisztított hizott kacska, liba kg.-ja 85—100 K, élő sovány kacska párja 90—140 K, élő sovány liba párja 260—300 K, élő tyúk párja 160—200 K, ojas darabja 3:20—3:50 K.

Bor és szesz. A helyzet az utolsó héten változatlanul szilárd maradt. Dacára az üzlettelenségnek, árak inkább felfele irányulnak. A szeszüzletben igen szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak ismét 10 koronával drágábban zárnak. Elkelt finomított szesz adózva, helyben, 200 K-ig (+ 8 korona városi adó), másodkézből néhány koronával olcsóbban. Mezőgazdasági szeszgyáraktól kontingens nyersszesz termelő állomásról 76—79 koronáig kelt el augusztusi szállításra.

Idegen pénznemek legmagasabb ára. 1921. augusztus 16-án: 1 drb Napoleon-arany 1236 K, angol font 1380 K, dollár 382 K, francia frank 31 K, lengyel marka 18:25 f, német marka 4 K 47 f, olasz lira 16 K 20 f, osztrák korona 37:5 f, orosz rubel 60 f, román lei 4 K 70 f, cseh szokol 4 K 60 f, szerb dinár 8 K 50 f, svájci frank 64 K, 100 magyar koronáért Zürichben: 1:50 svájci frankot fizettek.

AZ 518-AS VONAT

Történet az amerikai erdőégések
idejéből

IRTA: W. BERDROW.

(7. folytatás.)

Idegőrlő percek! Jobbról mintha nyitott kohóból áradna a tűz emésztő lehelete. A fekete hamufátyol rózsaszínű fényben kezdett derengeni, mint az izzásig hevített vasajtó. Az erdőben, de közvetlenül előttük is, apró lángocskák sarjadtak az alacsony, száraz fűből, mennydörögve hasadt meg egy óriásfenyő s miközben a fatörzs egyik fele a fiatalabb fák és cserjék recsegő, ropogó ágai közé dült, a másik rész hatalmas, vakító és sustorgó lángot vetett. Kendőt kellett a szájra szorítani, hogy még lélekzeni lehessen; a szemeket megtámadta a perzselő hőség és önként becsukódtak. Hamuréteg védte az arcokat, kezeket, amelyek feketék voltak, mint a korom.

Igy szállt halálos érintéssel az erdőre a vörös kakas, miközben balfelől hangosabban és hangosabban, már most minden más lármán felülkerekedve, közeledett a mentő vonat. Éveknek tetszett az agyonsanyargatott emberek előtt az idő, mióta a vonatdübörgés hallható lett. Vajjon elérkezik-e idáig, mielőtt elpusztulnak a tűzben? Igen, közeledik-e még egyáltalában a vonat? Hátha meghátrált a fenyegető lángtenger elől?

Hangos kiáltás tört elő száz torokból, túlharsanva a vonatkatalógus és az elemi vész zenebonáján. Az elviselhetetlen feszültség egy nagy kiáltásban olvadt föl: — A mozdony!... Megmenekültünk!...

A dühöngő nőket letépték a sinekről. Néhány másodperc még — és a vonat a félholt menekülők közt állott. Valaki a mozdonyról egyetlen ugrással a földön termett és a tömegbe rohant, mely kétségbeesetten ostromolta a vagonajtókat.

— Mary! Mary! — hallatszott a vihar bömbölésén keresztül és a következő pillanatban a fiatal pár egymás karjaiba borult.

— Olgers?! — kiáltott Hartford a koromfekete, fölismerhetetlen alakra.

— Nem Olgers! Én Smith vagyok!... John Smith!...

Nem volt idő a szokásos bemutatkozásra, megrohan-tak egy vagonajtót és egymásután a fiukébe ugrottak, fölsegítve a nőket és a kicsiket.

IV. FEJEZET.

Versenyfutás a halállal.

Alig két perc alatt mindenki elhelyezkedett a vonatban, de ez a szűkre szabott idő is aggasztóan közelebb hozta a vést. A gépész pár szót váltott a hiekleyi állomásfőnökkel s gyorsan határozott. A tűz déli irányból érkezve, átszökkent a Hiekley-patakon, fölégette a vasuti fahidat és a városkából kétségtelenül már egyetlen ház sem maradt meg. Előbbre jutni tehát — akár elevenen megsülve is — lehetetlenség volt. Meg kellett hát hátrálni s az esetben, ha a vörös kakas gyorsabb, mint a mozdony: legalább azt megkísérelni, hogy elérjék a Skung-tavat.

A gépész pár pillanat alatt határozott. A vonat-felvigyázó, aki utolsónak szállt föl, épen becsapta maga mögött az ajtót, amikor ugyanabban a pillanatban a sötét fenyvesfal, mely eddig elzárta szemben a kilátást, élénken lobogó lángba borult és a szélvész örvénylő, kavargó tűznyelveket ragadott tova káprázatos gyorsasággal.

Egy nyomás a gőzféken — és a gép lassan, majd gyorsabban tolni kezdte maga előtt a hosszú vonatot. Másodpercről-másodpercre közeledtek a mozdonyhoz a szélvész üzte piros lángnyelvek, az égő fű már közvetlen közélről fenyegette a mozdonyt, — amikor végtére egyenlő gyorsaságra tettek szert a száguldó tűzzel és most halálos versenyfutás vette kezdetét. Reinert fölkapta a melléte heverő, vastag felsőkabátját, belebújt, nehogy a ragyogó lángfalból sugárzó hőség megfojtsa. Azután meredt szemekkel, kezét le nem véve a foggantyúról, ellenőrizte a vonat és a tűz közti távolságot. A távolság állandóan egyenlő maradt. Görccsösen markolgatta a foggantyút, mintha odább szeretné rántani, hogy a mozdonyt a lehető legnagyobb sebességre bírja, de uralkodott magán és hajszálnyival sem tolta arrább a sebességváltót.

Könnyű lett volna fokozni a sebességet s ezáltal távolabb jutni a mindnyájukat fenyegető lángtengertől, mely őt magát is szinte, hogy elfullasztotta. De ezúttal igazi jelentősége volt az önuralomnak és annak, hogy szigorúan ragaszkodjék az előíráshoz, amelynek megszegése egy pillanat alatt mindent megsemmisíthetett volna. Negyven vagonból állt a kocsifűzér, melyet a mozdony most nem húzott, hanem maga előtt tolt és az ilyen esetben megengedett legnagyobb gyorsaságot már elérték. Valamivel nagyobb sebesség és a következő pillanatban a legelső kocsik kisiklik! Akkor aztán itt a szerencsétlenség és a vonat egy perc alatt a tűz martaléka lesz. A tapasztalt gépész jól tudta, hogy elkerülhetetlenül ez a sors következik be, mihelyt a legelső, véletlenül épen a sinekre dől fatörzsbe ütköznek. És ez könnyen megtörténhetik, mert körülöttük a repedező fenyőfák szakadatlan dőréjjel kísérték a versenyfutást.

A vonat mögött — sötétség. Senki sem látná, senki sem vonhatná őt felelőségre, ha a féktelen iramú menekedés közben fatörzsbe ütköznenek. Egy lökés — a kocsik szerte ugranak. Kerék, vagonromok, emberi roncsok — és a rákövetkező pillanatban a lángtenger halálos öléssel borul kétszázhusz áldozatra.

De ez legalább nem az ő bűne volna!

Ilyen gondolatok rohantak fejében, miközben a vonat szédítő sebességgel robogott. A száraz fű immár a kocsisor egész hosszában lángolt, a tűznyelvek behajoltak a kerekek közé és a hágsókat nyaldosták. A gépész és a fűtő a sugárzó tűzfalak közt szinte összeesett. Hajuk, szakálluk elperzselődött és arcukról lehámlott a bőr. A kéz sercegett, ha csupaszon a gép vasalkatrészeihez ért.

REJTVÉNY.

A rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 37-ik számunkban közöljük.

A 31-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Idegen ég alatt sok elnyomott magyar.

Megfejtették: Battyáni Sándor, Kiss László, Balázs János, Tóth József, Páldi Ilonka, Szabadszállási «Hangya», Piltz Gyula,

Sz. Máté Lajos, Szücs Lajos, Kővér Balázs, Szécsi Ilona, ifj. Szécsi János, ifj. Bojdn Imre, Szijjártó Szabó Benjamin, Vetrő Ferenc, Nádasdy Ferenc, Boros Lőrinc, Matyó Lajos.

Jutalomkönyvet nyertek: Szécsi Ilona (Kaba), ifj. Szécsi János (Kaba), Nádasdy Ferenc (Kisfáslánya), Boros Lőrinc (Debrecen), Matyó Lajos (Hódmezővásárhely).

A 31-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

Olvasóinkhoz!

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy csak teljes név- aláírással és pontos címmel ellátott levelekre válaszolunk.

Főszerkesztő: MESKÓ PÁL. Főmunkatárs: BUDAY BARNA.

Felelős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felelős kiadó: MESKÓ PÁL.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete

mely az 1879. évi 39. t.-e.-kel állami hozzájárulás mellett alapított, legelőnyösebb feltételek mellett nyújt

Jelzálogkölsönöket

Az intézet, mely 40 évi fennállása óta 71.757 birtokosnak adott kölcsönt összesen 361,406.730 — korona összegben, egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket. Kölcsönök a földbirtokok értékének feléig 50 és 65 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt tel nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Izen előnyös feltételek mellett nyújt továbbá kölcsönöket törvényhatóságoknak, városoknak, községeknek, közjövőknek, valamint visszabábozó társulatoknak.

Parcellázások

jutányos és gyors keresztülvitelét szintén vállalja az intézet. Méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telexkönyvi és mérnöki) lebonyolítását elvégzi s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kiváncsiaknak megfelelően gondoskodik. Az intézetei elfogad: tartaleköteteket és értékpapírokra előleget nyújt és elfogad tőzsdei megbízásokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

Ékék, ekealkatrészek, boronák,

kapáló ékék,

fűkaszalók,

marokrakó és kévektető aratógépek,

lógereblyék,

kézi-járgányos-, motoros- és

gőzseplőkészletek.

2016

szecekvágók, répvágók,

daráló, morsszológ

s minden egyéb gazdasági

gép és szerszám a

„Hangya“ mezőgazdasági géposztályánál

szereshetők be legjntányosabban.

A gabonatermés fokozása.

Irla: REICHENBACH.

Ára K 26:40.
Portó K 5.—.

Megrendelhető az összeg előzetes beklüdesével az Uj Barazda kiadóhivatal utján Budapest, IV., Muzeum-körút 1. szám.

Szövetkezetek figyelmébe!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros bőrből a legjntányosabb napi árakon szereshetők be a

„Hangya“ cipőosztályánál.

Tehénbőrscizmák, boxscizmák, munkáscipők nagy választékban.

NEUSCHLOSS-LICHTIG

Repülőgépgyár és Faipar R. T. Budapest.

Központi iroda: Budapest, V. ker., Balaton-utca 2.
Telefon: 156—154, 79—43.

Gyártelepek: Budapest, V. ker., Pozsonyi-út 21—23.
Pestszentlőrinc, Gyömrői-út, Albertfalva.

GYÁRT: Gazdasági szekereket, szekéralkatrészeket, mezőgazdasági felszerelési cikkeket, mindennemű szerszámnyeleket, kigazda- és konyhabutorokat, konyhaeszközöket, azonkívül parkettát, bútort, torna- és sportszereket.

Nagyapáról unokára

ezt a híro a legtekéletesebb hárszernak, a

Diana-sósorszesznek,

mely egy külsőleg bedörzsölésre, mint belsőleg cukorra cseppentve, csodálatos eredménnyel használható mint fájdalomcsillapító, hűsítő, felhűsítő, egészségpóoló szer. Egy kis üveg ára 18 korona, egy középtüveg ára 40 kor., egy nagy üveg ára 80 kor.

☞ Kapható mindenütt! ☞

Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 30. sz.

A „Hangya“

vidéki szövetkezeteinek tagjai a legjntányosabb árak mellett szereshetik be ruházati cikkeiket, miért is ajánlatos, hogy a kigazda és földműves úgy a saját, valamint a családtagjainak ruhaszükségletét mint: kész férfi öltönyök, férfi és női felsőkabátok, fu- és gyermekruhák, férfi és női kötött kabátok, swetterek, férfi, női és gyermekharisnyák, szövet- és kelmeárukat

a „Hangya“ vidéki szövetkezetei utján szereshetők be.

Szakorvosi rendelés vér- és nemibetegtek részére.

Rendelés egész nap. Rákóczi-út 22., I. em. 1. EZÜST SALVARSAN-OLTÁS!